

GLEDALIŠKA KRITIKA

Komedija iz dnevne sobe

Florian Zeller: Laž, prva slovenska uprizoritev,
Slovensko ljudsko gledališče Celje,
premiere 29. septembra in 2. oktobra

Petra Vidali

Popularni francoski dramatik in režiser Florian Zeller je v zadnjih dveh sezonah osvojil tudi slovenske odre. Po demen-tnem Očetu prav tako v SLG Celje in depresivnem Sinu v Mini teatru je zdaj na ogled Laž. Tudi poligon laži je družina, ampak ne krvna, temveč partnerska. Zvrstno je Laž označena za komedijo in res je v psihološkem izčrpanju dobro situiranega srednjeletnega para precej komike, ki pa uvidu v dialektiko razmerja kajpak ne vzame resnosti, nasprotno.

Ona in on prirejata večerjo za prijateljski par, vendar poskuša ona tik pred zdajci večerjo preklicati, ker da je na cesti videla, kako se prijatelj, ki ga pričakujeta, poljublja z drugo žensko. Ona misli, da je treba povedati resnico za vsako ceno, mož jo prepričuje, da je na mestu taktost in da je lahko laž ali zamolčana resnica znak prijateljstva ali celo ljubezni. Prijateljski par pride in odide, duh, ki je bil spuščen iz steklenice, pa vztraja. Ko na koncu po vseh kozarcih vina, šampanjca in viskija za živce, za tolažbo, za vli-vanje poguma nazdravita nase, ne moremo biti povsem prepričani, kdo je koga varal, kdo je kdaj lagal in kdo govoril resnico in s kakšnim namenom je to počel (da bi rešil/-a zvezo, da ne bi prizadel/-a drugega, da bi se maščeval/-a ...), zanesljivo pa vemo, da je zaupanje nepovratno izgubljeno.

Dram, še bolj pa scenarijev, o par-

tnerskih dramah ne manjka. Tudi o rušilni moči resnice ne. (Tudi v slovenski komediografiji je bila misel, da bi čista resnica v trenutku porušila vsa privatna in poslovna razmerja, že izrečena, v komediji Toneta Partljiča En dan resnice.) Posebnost Zellerjevega dramskega disputa o resnici in laži je, da pušča gledalce - in partnerje - ves čas v negotovosti o statusu izrečenega. Gre za spretno napisano in komunikativno konver-zacijsko komedijo, verjetno pa brez posebnih presežkov.

Kot se zdi o partnerskih duelih skoraj nemogoče povedati kaj novega, se zdi, da je tudi režija dram iz dnevnih sob težko posebno inventivna. Jernej Kobal z dramaturgijo Aljo Predan naredi maksimum. Glasba in zatemnitev ob vstopih in izstopih, vmes pa dinamičen dia-loški pingpong brez zavlačevanja. H gladkosti podaj pripomore dober prevod Žive Čebulj.

Zelo dobra se zdi scenografija, ki jo podpisuje Dorian Šilec Petek. Po-ustvarjeno je tipični interier sodobnih dobro situiranih slehernikov in torej tipično okolje za družinske drame zahodnega višjega srednjega sloja. Oblazinjenih in drugih sedišč je dovolj za živčno presedanje, ko-zarcev na šanku kljub gostemu prometu ne zmanjka. Dominan-tna slika (delo Jureta Brgleza) prostor izvrstno pobarva in mu odmeri okvir.

Tudi Laž so - da ne bi v primeru okužbe ostali brez predstav igralci

in gledalci - pripravili v dveh zased-bah. Vsi drugi elementi uprizoritve so ostali tokrat enaki (pri prejšnji predstavi, Marjetka, stran, 89, vsaka zasedba uprizori pol besedila tako rekoč), zamenjal se je samo "živi faktor". V eni zasedbi sta zaupanje partnerja izgubljala Tanja Potočnik in Aljoša Koltak (ob asistenci Rastka Krošla in Maše Grošelj), v drugi Manca Ogorevc in Andrej Murenc (ob asistenci Barbare Medvešček in Damjana M. Trbovca).

Gledalci se odločajo, kaj se je zares zgodilo, glede na dramsko predlogo, glede na lastna prepričanja in seveda tudi glede na prepri-čljivost igrice. In res bi lahko rekli, da so bile sile v dveh igralskih zasedbah razporejene tako, da se je zdela v eni verziji močnejša/bolj verodostojna ženska plat in v drugi moška. (Ne, ne bom povedala, katera v kateri.) Ne moremo vedeti, ali je zadaj namen ali naključje, vsekakor pa je učinek zanimiv in daje celo dodaten alibi dvojnimi zasedbami.

Z Lažjo bi prav gotovo lepo polnili domačo dvorano in tiste na gostovanjih. Upajmo, da bo v teh razmerah preživela. Umetniška vodja gledališča Tina Kosi je na začetek sezone pozicionirala komedije iz razumljivega razloga - ker je smeh pol zdravja, in zdaj potrebujemo zdravje in smeh. Žal pa, kot smo v teh časih že nekajkrat ugotavljali, prav komedije najbolj potrebujejo polne dvorane gledalcev.

*Koliko laži in koliko
resnice prenese
ljubezen?*

Ustvarjalci uprizoritve

Prevajalka Živa Čebulj

Režiser Jernej Kobal

Dramaturginja Alja Predan

Scenograf Dorian Šilec Petek

Kostumografinja Tina Bonča

Avtor glasbe Miha Petric

Oblikovalci svetlobe Jernej Kobal, Juš A. Zidar, Uroš Gorjanc

Avtor scenske ilustracije Jure Brglez

Lektorica Živa Čebulj

Asistent scenografa Juš A. Zidar

Igrajo

Andrej Murenc/Aljoša Koltak

Manca Ogorevc/Tanja Potočnik

Damjan M. Trbovc/Rastko Krošl

Barbara Medvešček/Maša Grošelj

Premieri 29. septembra in 2. oktobra 2020

Tanja Potočnik, Rastko Krošl, Maša Grošelj in Aljoša Koltak
Foto: SLG Celje

Manca Ogorevc, Damjan M. Trbovc,
Barbara Medvešček in Andrej Murenc
Foto: SLG Celje